

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ

2016 m. balandžio 6 d.

dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo, kuriuo nustatomos vieningo atstovavimo euro zonai
Tarptautiniame valiutos fonde palaipsnio užtikrinimo priemonės

(CON/2016/22)

(2016/C 216/01)

Ižanga ir teisinis pagrindas

2015 m. spalio 30 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) gavo Tarybos prašymą pateikti nuomonę dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo, kuriuo nustatomos vieningo atstovavimo euro zonai Tarptautiniame valiutos fonde palaipsnio užtikrinimo priemonės (TVF arba Fondas) (toliau – pasiūlytas sprendimas) ⁽¹⁾.

ECB kompetencija teikti nuomonę grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 138 straipsniu, pagal kurį, Taryba, siekdama užtikrinti euro vietą tarptautinėje pinigų sistemoje, remdamasi Komisijos pasiūlymu, ir pasikonsultavusi su ECB, gali priimti atitinkamas priemones, kad būtų užtikrintas vieningas atstovavimas tarptautinėse finansų institucijose ir konferencijose. Vadovaudamasi Europos Centrinio Banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmuoju sakiniu, Valdandčioji taryba priėmė šią nuomonę.

1. Bendros pastabos

- 1.1 Pasiūlytas sprendimas grindžiamas Penkių pirmininkų ataskaita ⁽²⁾, kurioje buvo siūloma palaipsniui didinti vieningą išorinį ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) atstovavimą, jai tampant ekonomine, finansų ir fiskaline Sąjunga. ECB taip pat turi šį tikslą – palaipsniui stiprinti euro zonos išorės atstovavimą TVF, kol galiausiai bus įsteigta viena arba keletas euro zonos grupių ir užtikrinta, kad euro zona išreiškia bendrą poziciją.
- 1.2 ECB visiškai pritaria euro zonos politikos koordinavimo stiprinimui, kuris yra svarbus siekiant vieningo išorės atstovavimo tikslo, kaip numatyta pasiūlyto sprendimo 4 ir 9 straipsniuose. Nors koordinavimas paskutiniiais metais pagerėjo, jį vis dar reikia stiprinti ir tobulinti, kad jis būtų proporcingas ekonominiam euro zonos valdymui, kuris jau buvo sustiprintas paskutiniiais metais, bei numatytai didesnei integracijai, kurios apmatai išdėstyti Penkių pirmininkų ataskaitoje.
- 1.3 ECB norėtų pabrėžti, kad tam, jog būtų pasiektas vieningas ir veiksmingas euro zonos TVF atstovavimas, svarbu, kad visos susijusios šalys veiktų visiškai pasikliaudamos lojalaus bendradarbiavimo principu. Šiuo atžvilgiu Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 4 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad Sąjunga ir valstybės narės gerbtų viena kitą ir viena kitai padėtų vykdydamos iš ES sutarties ir SESV (toliau kartu – Sutartys) kylančias užduotis. Šis principas reikalauja, kad valstybės narės imtųsi visų reikiamų priemonių, kad užtikrintų iš Sutarčių arba Sąjungos institucijų teisės aktų kylančių įsipareigojimų vykdymą, ir netaikytų jokių priemonių, kurios trukdytų siekti Sąjungos tikslų. ES sutarties 13 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad Sąjungos institucijos lojaliai tarpusavyje bendradarbiautų.
- 1.4 ECB pažymi, kad pasiūlytu sprendimu pagal Sąjungos teisę siekiama sukurti vieningą atstovavimą euro zonoje nekeičiant TVF narystės pagal šalį struktūros, nustatytos Tarptautinio valiutos fondo susitarime ⁽³⁾ (toliau – TVF susitarimas). Dėl visiškai vieningo euro zonos atstovavimo TVF reiktų iš dalies pakeisti TVF susitarimą, kad narėmis galėtų būti viršvalstybinės organizacijos, pavyzdžiui, Sąjunga ir (arba) euro zona. ECB pažymi, kad pasiūlytas sprendimas nenumato tokios pertvarkos. Todėl vieningas euro zonos atstovavimas TVF yra ribojamas tomis politikos sritimis, kurios yra perleistos Sąjungai.

⁽¹⁾ COM(2015) 603 final.

⁽²⁾ Žr. Penkių pirmininkų ataskaitą dėl Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo, 2015 m. birželio 22 d., paskelbta: www.ec.europa.eu.

⁽³⁾ TVF susitarimo II ir III straipsniai

- 1.5 ECB pažymi, kad Eurosistemos ir Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) nacionaliniai centriniai bankai (NCB) atlieka svarbų vaidmenį atstovaudami savo atitinkamas šalis TVF, prisitaikydami prie TVF narystės pagal šalių struktūros sistemos. Pagal TVF susitarimo ⁽¹⁾ V straipsnio 1 dalį, kiekviena šalis narė turi paskirti tarpininkus, kurie ją atstovaus TVF. Didžiosios euro zonos valstybių narių dalies atveju NCB yra paskiriami būti šiais tarpininkais ⁽²⁾. Be to, NCB atlieka svarbų vaidmenį atstovaudami savo valstybes nares TVF sprendimus priimančiuose organuose. Didžiosios euro zonos valstybių narių dalies atveju ⁽³⁾ NCB valdytojas yra savo šalių atstovaujantis valdytojas TVF Valdytojų taryboje, o kitų valstybių narių atveju jis arba ji yra pakaitinis valdytojas TVF Valdytojų taryboje. Be to, kai kuriais atvejais NCB valdytojas yra pakaitinis narys Tarptautiniame pinigų ir finansų komitete (IMFC). Greta to, daugelis NCB aktyviai dalyvauja savo šalių vykdomųjų (pakaitinių) direktorių atrankos procedūroje, o kai kuriais atvejais NCB vykdo atranką.

Vadovaujantis TVF susitarimu ⁽⁴⁾, kiekviena euro zonos valstybė narė paskiria savo centrinį banką visos jos TVF turimos valiutos saugotoju. Be to, Eurosistemos NCB turi ir tvarko specialiąsias skolinimosi teises (SST), paskirtas jų atitinkamoms šalims joms dalyvaujant TVF SST departamente ⁽⁵⁾, ir dalyvauja savanoriškuose SST prekybos susitarimuose. Be to, Eurosistemos NCB dalyvauja TVF finansinių sandorių plane, teikia privalomus kvotos įnašus už savo šalies narystę TVF ir, prireikus, abipusiškai teikia savanoriškas kredito linijas TVF bei TVF bendrųjų susitarimų skolinis ir naujų susitarimų skolinis kontekste.

- 1.6 Iš Sąjungos teisės perspektyvos, Sutartimis pripažįstama NCB ir ECB atliekama rolė TVF atžvilgiu. Pagal Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutą (toliau – ECBS statutas), prireikus ECB ir NCB gali užmegzti ryšius su tarptautinėmis organizacijomis ir atlikti visų tipų bankų sandorius su jomis, įskaitant skolinimosi ir skolinimo operacijas ⁽⁶⁾. NCB leidžiama atlikti sandorius vykdant savo išsipareigojimus tarptautinėms organizacijoms ⁽⁷⁾. ECB gali laikyti ir valdyti rezervines pozicijas TVF ir SST bei numatyti tokių lėšų sutelkimą ⁽⁸⁾. Šiuo atžvilgiu TVF vykdomoji valdyba, vadovaudamasi TVF susitarimu ⁽⁹⁾, ECB paskyrė nustatytu SST turėtoju.
- 1.7 ECB supranta, kad pasiūlytu sprendimu neketinama pakeisti susitarimų, kuriuos euro zonos valstybės narės sudarė, kad užtikrintų savo atitinkamų teisių ir išsipareigojimų, kylančių iš jų narystės TVF, vykdymą. Atsižvelgdamas į šiuos apribojimus, ECB yra pasirengęs pateikti įnašą į Tarybos atliktą darbą, kad būtų užtikrintas vieningas euro zonos atstovavimas visuose TVF organuose ir atlikti savo vaidmenį vieningame euro zonos atstovavime, kaip nusprendė Taryba. Dėl bet kokios SESV 138 straipsniu grįstos priemonės reikia tinkamai atsižvelgti į aplinkybę, kad šio straipsnio taikymo sritis yra apribota tomis politikos sritimis, kurios buvo perleistos Sąjungai ir dėl kurių ECB ir NCB nepriklausomai vykdo konkrečius įgaliojimus, pavestus jiems pagal SESV ir ECBS statutą ⁽¹⁰⁾.

2. Konkrečios pastabos

2.1 Eurosistemos nepriklausomumas

- 2.1.1 Kaip pažymėta pirmiau, tikslas pasiekti vieningą euro zonos atstovavimą TVF turės būti įgyvendintas atsižvelgiant į Eurosistemos kompetencijas, ypač pagal SESV 127 straipsnį, ir į jos nepriklausomumą, ypač pagal SESV

⁽¹⁾ Žr. TVF susitarimo V straipsnio 1 dalį, kurioje numatyta, kad kiekviena valstybė narė turi bendradarbiauti su Fondu tik per savo išdą, centrinį banką, stabilizavimo fondą ar kitą panašų tarpininką, ir kad Fondas turi bendradarbiauti tik su tais pačiais tarpininkais arba per juos.

⁽²⁾ Žr., pavyzdžiui, Austrija: 1971 m. birželio 23 d. federalinio įstatymo dėl Austrijos kvotos padidinimo TVF ir visos kvotos *Oesterreichische Nationalbank* atliekamas perleidimas 1 ir 2 skirsniais, BGBl Nr. 309/1971; Vokietija: 1978 m. sausio 9 d. įstatymo dėl TVF susitarimo 3 straipsnio 2 dalis (BGBl. 1978 m. II, p. 13) su daliniais pakeitimais, padarytais 2015 m. rugpjūčio 31 d. reglamento 298 straipsniu (BGBl. I p. 1474); Suomija: įstatymo 68/1977 dėl tam tikrų Sutarties dėl Tarptautinio valiutos fondo dalinių pakeitimų patvirtinimo 2 skirsnį; Slovėnija: įstatymo dėl Slovėnijos Respublikos narystės Tarptautiniame valiutos fonde 4 straipsnį; Portugalija: 1989 m. rugpjūčio 5 d. įstatyminio dekreto Nr. 245/89 1 straipsnio 1 dalį.

⁽³⁾ Tai yra, pavyzdžiui, Belgijos, Estijos, Vokietijos, Latvijos, Lietuvos, Maltos, Nyderlandų, Austrijos, Slovakijos, Slovėnijos, Suomijos ir Portugalijos atvejais.

⁽⁴⁾ Žr. TVF susitarimo XIII straipsnio 2 dalies a punktą.

⁽⁵⁾ Žr. TVF susitarimo XVII straipsnį.

⁽⁶⁾ Žr. ECBS statuto 23 straipsnio pirmąją ir ketvirtąją įtraukas.

⁽⁷⁾ Žr. ECBS statuto 31 straipsnio 1 dalį.

⁽⁸⁾ Žr. ECBS statuto 30 straipsnio 5 dalį.

⁽⁹⁾ Žr. TVF susitarimo XVII straipsnio 3 dalį.

⁽¹⁰⁾ Dėl ECB taip pat reikėtų atkreipti dėmesį į 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63), ECB pavestus uždavinius.

130 straipsnį ir ECBS statuto 7 straipsnį. Sąjungos teisės nepriklausomumo principu siekiama apsaugoti Eurosis-temą nuo viso politinio spaudimo, kad ji galėtų veiksmingai siekti savo tikslų ir vykdyti savo uždavinius, jai paskirtus nepriklausomai vykdant pagal Sąjungos teisę pavestus specialius įgaliojimus ⁽¹⁾.

- 2.1.2 SESV 138 straipsnio 2 dalis negali apriboti Eurosistemos nepriklausomumo. Tam, kad pasiūlytas sprendimas būtų „atitinkamas“, kaip nurodyta SESV 138 straipsnio 2 dalyje, juo turėtų būti užtikrinama, kad nepriklausomas Euro-sistemos uždavinių ir įgaliojimų vykdymas yra apsaugotas, kol ieškoma optimalaus modelio, kaip organizuoti vien-ingą euro zonos išorės atstovavimą TVF. Nors tikslai, uždaviniai ir specialūs įgaliojimai, kurie yra apsaugoti Eurosistemos nepriklausomumu, plėtojami, patys svarbiausi yra aprašyti toliau.
- 2.1.3 Pagrindinis Eurosistemos tikslas – palaikyti kainų stabilumą (SESV 127 straipsnio 1 dalies ir ECBS statuto 2 straipsnio pirmieji sakiniai bei SESV 282 straipsnio 2 dalies antrasis sakiny). Šio tikslo nustatymas iš esmės susijęs su aukšto lygio nepriklausomumo suteikimu Eurosistemai, kadangi SESV centrinio banko nepriklausomo-reikalavimas atspindi bendrai priimtą požiūrį, kad pagrindinį kainų stabilumo tikslą geriausiai pasiekia visiškai nepriklausoma centrinių bankų sistema, turinti tiksliai apibrėžtus įgaliojimus ⁽²⁾. Vadovaujantis SESV 282 straipsnio 1 dalies antruoju sakiniu, Sąjungos pinigų politiką vykdo Eurosistema. 3 straipsnio 1 dalies c punkto ir SESV 282 straipsnio 1 dalies antrojo sakinio kontekste terminas „pinigų politika“ neturi būti suprantamas siaurai ir techniškai, kaip susijęs tik su pagrindiniu Eurosistemos uždaviniu, kurį nurodo SESV 127 straipsnio 2 dalies pirmoji įtrauka. Toks siauras traktavimas nėra nei pagrįstas, nei buvo ketinimų jį tokiu padaryti. ECB „pinigų politikos“ terminą supranta kaip atspindintį SESV trečios dalies VIII antraštinės dalies 2 skyriaus pavadi-nimą, ir todėl mano, kad jis apima visus specialius įgaliojimus, susijusius su euru, kaip apibrėžta susijusiose SESV nuostatose, ypač SESV 127 straipsnyje ir 128 straipsnyje ⁽³⁾.
- 2.1.4 Eurosistemai taip pat priskirti antriniai tikslai: nepažeisdama kainų stabilumo tikslo, Eurosistema remia Sąjungos bendrąsias ekonominės politikos kryptis, kad padėtų siekti ES sutarties 3 straipsnyje nustatytų Sąjungos tikslų (taip pat žr. SESV 127 straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį, 282 straipsnio 2 dalies trečiąjį sakinį ir ECBS statuto 2 straipsnį). ES sutarties 3 straipsnyje nustatyti tikslai išsamiau išdėstyti SESV 119–127 straipsniuose.
- 2.1.5 Galiausiai, greta SESV nustatytų tikslų, pagal SESV 127 straipsnio 5 dalį Eurosistema prisideda prie to, kad kom-petentingos institucijos galėtų sklandžiai vykdyti savo politiką, susijusią su rizikos ribojimu pagrįsta kredito įstaigų priežiūra ir finansų sistemos stabilumu. Ji siekia tikslo – užtikrinti kredito įstaigų saugumą ir patikimumą, atsi-žvelgiant į specialius su rizikos ribojimu pagrįsta kredito įstaigų priežiūra susijusius uždavinius, kuriuos Taryba pavedė ECB pagal SESV 127 straipsnio 6 dalį. Nuo 2014 m. lapkričio mėn. ECB vykdo šiuos uždavinius per Bendrą priežiūros mechanizmą (BPM), kuris sudarytas iš ECB ir nacionalinių kompetentingų institucijų. Šiuo atžvilgiu ECB yra taip pat ribojamas profesinės paslapties išpareigojimų ⁽⁴⁾ ir turi veikti nepriklausomai pagal Reg-lamento (ES) Nr. 1024/2013 19 straipsnį.
- 2.2 *ECB stebėtojo statusas TVF*
- 2.2.1 ECB yra vienintelė ES sutarties 13 straipsnio 1 dalies sąraše nurodyta Sąjungos institucija, kuriai suteiktas tarptau-tinis juridinio asmens statusas ⁽⁵⁾. Pagal ECBS statuto 6 straipsnio 1 dalį ir 6 straipsnio 2 dalį tarptautinio bendra-darbiavimo srityje dėl ECBS pavestų uždavinių, ECB sprendžia, kaip ECBS bus atstovaujama ir ar ECB, bei jam pri-tarus, NCB gali dalyvauti tarptautinėse finansų institucijose. ECBS statuto 6 straipsnio 3 dalyje konstatuojama, kad šios nuostatos nepažeidžia atitinkamų priemonių, kurias priima Taryba pagal SESV 138 straipsnio 2 dalį, kad užtikrintų vieną euro zonos atstovavimą tarptautinėse finansų institucijose ir konferencijose.

⁽¹⁾ Žr. Sprendimo *Europos Bendrijų Komisija prieš Europos Centrinį Banką* 134 dalį, C-11/00, ECLI:ES:C:2003:395.

⁽²⁾ Žr. 2014 m. ECB pranešimo apie konvergenciją 2.2.3 skyriaus skirsnio „Funkcinis nepriklausomumas“ pirmą pastraipą.

⁽³⁾ Žr. Nuomonės CON/2003/20 9 punktą dėl SESV 3 straipsnio 1 dalies c punkto termino „pinigų politika“. Kadangi ECBS statusas yra neatskirama Sutarčių dalis (ES sutarties 51 straipsnis), terminas „pinigų politika“ taip pat nurodo į pinigų politikos nuostatas, pateiktas ECBS statute.

⁽⁴⁾ Žr. Reglamento (ES) Nr. 1024/2013 27 straipsnį.

⁽⁵⁾ Žr. SESV 282 straipsnio 3 dalį, ECBS statuto 9 straipsnio 1 dalį ir Reglamento (ES) Nr. 1024/2013 8 straipsnį. ECB tarptautinį juridi-nio asmens statusą riboja jo funkcijos ir taikytinos Sutarčių nuostatos. Pagal ECBS statuto 6 straipsnio 1 dalį ir 6 straipsnio 2 dalį tarp-tautinio bendradarbiavimo srityje dėl ECBS pavestų uždavinių, ECB turi nuspręsti, kaip ECBS bus atstovaujama ir ar ECB, bei jam pri-tarus, NCB gali dalyvauti tarptautinėse finansų institucijose. ECBS statuto 6 straipsnio 3 dalyje konstatuojama, kad šios nuostatos nepažeidžia atitinkamų priemonių, kurias priima Taryba pagal SESV 138 straipsnio 2 dalį, kad užtikrintų vieną euro zonos atsto-vavimą tarptautinėse finansų institucijose ir konferencijose.

ECB turėtų ir toliau būti suteikiamas reikšmingas vaidmuo atstovaujant euro zoną TVF, t. y. vaidmuo, kuriuo visiškai atsižvelgiama į faktą, kad Eurosistema jai SESV ir ECBS statutu pavestus specialius įgaliojimus vykdo nepriklausomai, kaip ir ECB, kuriam šie įgaliojimai pavesti Reglamentu (ES) Nr. 1024/2013. Todėl šis vaidmuo turi bent jau apimti teises, kurias ECB, kaip Eurosistemos atstovas, šiuo metu turi būdamas TVF stebėtoju, t. y. teisę kreiptis į TVF organus ir pateikti jiems rašytinius pareiškimus. Šį vaidmenį gali tekti dar praplėsti, jei vieningo išorės atstovavimo organizavimas sąlygoja euro zonos teisių išplėtimą TVF. Šiomis aplinkybėmis ECB mano, kad tikslas pasiekti vieningą euro zonos atstovavimą TVF gali būti pasiektas tik visapusiškai atsižvelgiant į ECB nepriklausomai vykdomų specialių įgaliojimų išorės atstovavimo srityje poveikį euro zonos požiūriai ir jų nulemtos pozicijos turėtų būti atsargiai koordinuojamos ir pateiktos kaip vieninga nuomonė. Tačiau tai reiškia, kad organizuojant vieningą atstovavimą reikia visapusiškai atsižvelgti į kompetencijų paskirstymą viduje ir atitinkamus įvairių Sąjungos institucijų įgaliojimus, taip pat Sutartimis grįstas nepriklausomumo garantijas, kurių tikslas yra apsaugoti Eurosistemą nuo visokeriopo politinio spaudimo tam, kad ji galėtų veiksmingai siekti jos uždaviniams priskirtų tikslų.

2.2.2 Be to, kaip pažymėta anksčiau, vieningas atstovavimas turėtų būti organizuojamas visapusiškai atsižvelgiant į Sąjungos institucijų lojalaus tarpusavio bendradarbiavimo principą (ES sutarties 13 straipsnio 2 dalis). Todėl ECB numato, kad siekiant vieningo euro zonos atstovavimo tikslo, Komisija ir Taryba pateiks savo įnašą atsižvelgdamos į Eurosistemos kompetenciją ir įgaliojimus. Manoma, kad tokiu vieningu atstovavimu bus perimta senai nusišlovėjusi glaudžiai bendradarbiaujančių centrinių bankų praktika TVF sprendimų priėmimo procese rengti bendras euro zonos pozicijas ir Eurosistemos NCB dalyvauti šiame procese pagal jų kompetencijas TVF veiklos srityse.

2.2.3 ECB šiuo metu nuolat atstovaujamas dviejuose TVF organuose. ECB Pirmininkas yra IMFC stebėtojas. Be to, ECB turi stebėtojo statusą TVF vykdomojoje valdyboje, kai diskutuojama dėl reikalų, susijusių su jo kompetencija⁽¹⁾. Tiksliau, ECB siūloma siūsti atstovą į TVF vykdomosios valdybos susirinkimus, kai aptariami šie reikalai: a) euro zonos politika IV straipsnio kontekste – konsultacijos su šalimis narėmis; b) pagal IV straipsnį atskirų euro zonos narių politikos atžvilgiu vykdoma Fondo priežiūra; c) euro zonos vaidmuo tarptautinėje pinigų sistemoje; d) pasaulinės ekonominės tendencijos; e) pasaulinės finansinio stabilumo ataskaitos; f) pasaulio ekonomikos ir rinkos pokyčiai. Be to, ECB siūloma siūsti atstovą į TVF vykdomosios valdybos susirinkimus dėl tvarkaraštyje numatytų temų, kurias ECB ir Fondas pripažino abipusiškai svarbiomis jų įgaliojimams vykdyti. ECB stebėtojo statusas reiškia, kad leidus Pirmininkui, ECB atstovas gali žodžiu arba raštu kreiptis į TVF vykdomąją valdybą dėl reikalų, dėl kurių ECB buvo pakviestas, o teisė kreiptis ir priimti sprendimus dėl visų temų TVF forume priklauso valstybėms narėms.

2.3. *Techninės pastabos ir redagavimo pasiūlymai*

Kai ECB rekomenduoja iš dalies keisti pasiūlytą sprendimą, konkretūs redagavimo pasiūlymai kartu su aiškinamuoju tekstu yra pateikiami atskirame techniniame darbo dokumente. Techninis darbo dokumentas pateiktas anglų kalba ECB interneto svetainėje.

Priimta Frankfurte prie Maino 2016 m. balandžio 6 d.

ECB Pirmininkas

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ 2002 m. gruodžio 27 d. sprendimas Nr. 12925-(03/1), su daliniais pakeitimais, padarytais Sprendimais: 2004 m. gruodžio 23 d. Nr. 13414-(05/01), 2005 m. gruodžio 22 d. 13612-(05/108), ir 2010 m. sausio 5 d. 14517-(10/1).